

ननु त्वज्जीवनाभावनिश्चयप्रमाणोपलंभं विना कथं रामेण देहस्यक्तइत्यतः पक्षांतरमाह ॥ अथवेति ॥ धर्मकामस्य हिभार्ययार्थः ॥ अयं तु न तथा तदेवाह धीमतः आत्मानात्मविवेकवतः अतएव परमात्मनः परमात्मब्रह्मात्मना स्थितस्य जीवन्मुक्तस्य तस्य मया नार्थः ॥ अनेन वैराग्यादप्रवृत्तिरितिसूचितं ॥ ३८ ॥ सर्वदा जीवन्मुक्तेनांगीकारएव न कृतः स्यात् ॥ तादृशेन कृतेर्गीकारेत्वेवंविधस्त्यागोऽनुचितइत्यतोदूरवासात् ॥ स्नेहनाशेनाप्रवृत्तिरित्याह ॥ दृश्यमानइति ॥ सौहृदं प्रीतिः नास्त्यदृश्यतः ममादृश्यत्वात् मयि तन्नास्तिनष्टमित्यर्थः ॥ अयमपि पक्षो संगतः ईदृशगुणवता कृतप्रीतेर्नाशनायोगादित्याह ॥ नाशयंतीति ॥ कृतघ्नाएव प्रपन्नजनस्नेहमसन्निकर्षान्नाशयंति नैवरागोऽकृतघ्नत्वात्स्य प्रकृतित्वेन प्राकृतप्रपंचभोक्तृत्वेन च तस्याकृतघ्नतौचित्यं वनवासादौसंगदानाच्च ॥ ३९ ॥ अतः पक्षांतरं किंवेति ॥ मयि तदुपेक्षाहेतवः केचनगुणादोषाः

अथवानहितस्यार्थो धर्मकामस्य धीमतः ॥ मयारामस्य राजर्षेर्भार्यया परमात्मनः ॥ ३८ ॥ दृश्यमाने भवेत्प्रीतिः सौहृदं नास्त्यदृश्यतः नाशयंति कृतघ्नास्तु न रामो नाशयिष्यति ॥ ३९ ॥ किंवा मय्यगुणाः केचिन्किंवा भाग्यक्षयो हि मे ॥ याहि सीता वरार्हेण हीनारामेण भामिनी ॥ ४० ॥ श्रेयो मे जीवितान्मर्तुं विहीनायामहात्मनः ॥ रामादक्लिष्टचारित्राच्छूराच्छुत्रुनिवर्हणात् ॥ ४१ ॥ अथवान्यस्तशस्त्रौ तौ वने मूलफलाशनौ ॥ भ्रातरौ हिनरश्रेष्ठौ चरंतौ वनगोचरौ ॥ ४२ ॥ अथ वाराक्षसेन्द्रेण रावणेन दुरात्मना ॥ छद्मनाघाति तौ शूरो भ्रातरौ रामलक्ष्मणौ ॥ ४३ ॥ साहमेवंविधे काले मर्तुमिच्छामि सर्वतः ॥ न च मे विहितो मृत्युरस्मिन्दुःखेति वर्तति ॥ ४४ ॥

स्युः अयमपि पक्षोन युक्तः ॥ स्वापरिज्ञातस्वापचाराभावात् ॥ तस्मात्प्राग्भवीयदुष्कर्मजो भाग्यक्षयएव हेतुरित्याह ॥ किंवेति ॥ अतोऽक्लिष्टचारित्रादिगुणाद्रामाद्याहं त्राणार्हा सीताख्या भामिनी ॥ एतावत्पर्यंतं साहित्यतद्दानीं वरार्हेणोत्तमवस्तुयोग्येन रामेण हीनास्मि ॥ अतस्तस्यामम तेन महात्मना हीनायामर्तुं श्रेयः मरणं ज्यायः ॥ ४० ॥ ४१ ॥ भाग्यक्षयनिश्चयस्य कर्तुमशक्यत्वात् ॥ पक्षांतरमथवेति शस्त्रपहणमूलत्वात् ॥ सर्वथानर्थस्य हि सारहिते तपस्येव यावज्जीवं वर्तिव्यमिति धिया न्यस्तशस्त्रौ जातौ ॥ ४२ ॥ इदमप्यसंभावितं रक्षोभिः कृतवैरेण क्षत्रियेण तत्त्यागायोगादतः पक्षांतरमथवेति ॥ छद्म वंचना सा रक्षसां प्रसिद्धैव ॥ ४३ ॥ अतिवर्तति अतिशयेन वर्तमाने ॥ ४४ ॥